

PATRICIA
HIGHSMITH

*Ripley ve Peşindeki
Çocuk*

Çeviri: TÜLİN CANSUNAR

♥can
roman

PATRICIA HIGHSMITH
RIPLEY VE
PEŞİNDEKİ ÇOCUK

The Boy Who Followed Ripley, Patricia Highsmith

© 1993, Diogenes Verlag AG Zürich

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2016, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Tuğba Eriş, Aylin Samancı

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devkaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş

Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-3182-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750731822

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

PATRICIA HIGHSMITH
RIPLEY VE
PEŞİNDEKİ ÇOCUK

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Tülin Cansunar

♥can

Patricia Highsmith'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ripley Su Altında, 2000

Yetenekli Bay Ripley, 2001

Ripley Yeraltında, 2016

Ripley'nin Oyunu, 2016

PATRICIA HIGHSMITH, 1921'de Teksas'ta doğdu, 1927'de ailesiyle New York'a taşındı. Üniversite eğitimini burada, Barnard Koleji'nde tamamladı. Küçüklüğünde annesi onu doğurmak istemediğini söyleyince annesiyle ömür boyu girdiği çatışma, polisiye romana yönelmesine yol açtı. Ateist olan Highsmith, Amerika'nın demokratik ideallerine inanırdı ancak ülkenin 20. yüzyıldaki kültürel yapısını ve dış politikasını da şiddetle eleştirdi. Suç işleme psikolojisini, çift kişilik sorununu işleyerek çarpıcı romanlar kurgulayan Highsmith çok sayıda ödül aldı. İlk romanı *Trendeki Yabancılar*, "Ripley" serisi ve başka yapıtları birçok defa sinemaya uyarlandı. Diğer eserlerinin arasında *Carol*, *Ocak Ayının İki Yüzü*, *Edith'in Güncesi*, *Küçük g: Bir Yaz Masalı* ve *Bir Kadın Düşmanından Öykücükler* sayılabilir. Highsmith, ömrünün son on iki yılını geçirdiği İsviçre'nin Locarno kentinde 1995'te lösemi-den hayata veda etti.

TÜLİN CANSUNAR, TED Koleji'ni bitirdikten sonra DTCF Arkeoloji ve Pedagoji bölümlerinden mezun oldu. Fakülte eğitimi sırasında tiyatro kürsüsüne devam etti. Tiyatro ve müziğe duyduğu tutku onu Timur Selçuk'tan ders almaya yöneltti. Uzun bir süre profesyonel müzisyen olarak çalıştı. 1980'den bu yana çeviri yapıyor.

Monique Buffet'ye...

1

Tom parke zeminde olabildiğince ses çıkarmadan, yaklaştığını fark ettirmemeye çalışarak usul usul ilerledi, banyosunun eşiğini geçti, durup kulak kabarttı.

Kırt – kırt – kırt – kırt.

O öğleden sonra çıkış deliklerine ya da ne deniyorsa oralara, bin bir özenle şırınga ettiği Rentokil'in kokusunu hâlâ almasına karşın gayretli küçük canavarlar yine işbaşındaydı. Tom'un tüm çabaları boşa gitmişçesine o bıçkı makinesi gibi gürültü sürüp gidiyordu. Tahta raflardan birinin altında katlı duran pembe el havlusuna bir göz attı, şimdiden incecik sarımsı kahverengi minik bir bıçkı tozu tepecığının birikmiş olduğunu gördü.

Tom, "Susun *be!*" diye bağırıp yumruğunun yanıyla dolap kapağını çarptı.

Sustular. Sessizlik. Tom, küçük böcek kafaların elinde testerelerle duralayarak birbirlerine kaygıyla baktıklarını, bir yandan da, "Bunu daha önce de gördük. Yine 'efendi' geldi ama şimdi gider," dermiş gibi başlarını salladıklarını gözünde canlandırdı. Tom'un da bunu daha önceden görmüşlüğü vardı. Doğramacı karıncalar aklından bile geçmezken her zamanki yürüyüşüyle banyoya girerse daha onlar Tom'u duymaya kalmadan o, onların yorulmak bilmez kıtırtılarını fark ediyordu, atacağı tek

bir adım daha ya da musluğun açılma sesi birkaç dakikalığına susturuyordu onları.

Heloise, Tom'un bu işi fazla ciddiye aldığını düşünüyordu.

“Onlar dolabı *devirinceye* kadar yıllar geçer,” diyor-du. Ne var ki Tom, raftan tertemiz, katlanmış bir pijama aldığı anda onların tozlarını üflemesine, Xylophene (Kerosen'in fiyakalı adı) adlı bir Fransız ürününü alıp kullanmasına neden olmalarına, ayrıca evdeki iki ansiklopediye başvurmasının hiçbir işe yaramaması yüzünden karıncalarca bozguna uğratıldığı gerçeğinden hiç mi hiç hoşnut değildi. *Camponotus* tahtayı kemirerek açtığı tünellere yuvasını kurar. Bkz. *Campodea*.¹ Kanatsız, kör ama yilansıdır, ışıktan kaçır, kaya altlarında yaşar. Tom'un, başının belasının yilansılığını düşünememesi bir yana, kaya altlarında falan da yaşadığı yoktu. Şu eski dost Rentokil böcek ilacı için ta Fontainebleau'ye gitmişti. Evet dün ilk atağı başlatmış, bugün de ikincisini yapmış, yine de yenilmişti. Rentokil'i yukarı sıkmak zordu ama öyle yapmak zorundaydınız çünkü delikler rafların altındaydı.

Tam merdivenin dibindeki gramofonda *Kuşu Gölü*, böcekler gibi onunla eğlenmek istercesine zarif bir geçişle muhteşem bir valse girdiğinde kırt kırt'lar da kısa bir aradan sonra yeniden başladı.

“Tamam, vazgeç artık,” dedi Tom kendi kendine, “zaten bugün yapılacak başka şey yoktu.” Yine de dün olsun, bugün olsun yapıcı davranmak istemişti. Masasını temizlemiş, kâğıtlarını atmış, limonluğu süpürmüş, önemli bir tanesi Jeff Constant'ın Londra'daki ev adresine olmak üzere iş mektuplarını yazmıştı. Tom o mektubu erteleyip duruyordu ama bugün Jeff'e okuduktan sonra hemen

1. (Lat.) Termit ve karınca familyası. (Ç.N.)

yok etmesini istediği bir mektup yazmıştı. Derwatt tuval-leriyle taslaklarına artık kesinlikle yeni keşfedilmiş muamelesi yapılmasını salık vermiş ve lisan-ı münasiple Perugia'daki sanat okulunun ve hâlâ genişlemeyi sürdüren sanat gereçleri şirketinin kârının yeterli olup olmadığını sormuştu. Buckmaster Sanat Galerisi, özellikle de profesyonel fotoğrafçı, ama şimdilerde gazeteci Edmund Banbury'yle birlikte galerinin ortağı olan Jeff Costant, o başarısız Bernard Tufts'ların ya da Derwatt'ın eserlerinin pek de başarılı sayılmayacak kopyalarının satışını artırma düşüncesini kafalarında evirip çevirip keyifleniyorlardı. Bugüne kadar bunu başarmışlardı da, ne var ki Tom güvenlik gerekçesiyle durdurulmasını istiyordu.

Tom bir yürüyüş yapmaya, Georges'ta bir kahve içip düşüncelerini değiştirmeye karar verdi. Saat daha akşamın dokuz buçuğuydu. Heloise salonda arkadaşı Noëlle'le oturmuş Fransızca laflamaktaydı. Noëlle Paris'te yaşayan evli bir kadındı, gece onlarda kalacaktı, kocası yanında değildi.

Heloise sarı kanepede doğrularak neşeyle sordu. "Başardın mı canım?"

Tom azıcık yüzünü ekşiterek gülmek zorunda kaldı. "Hayır!" Sonra konuşmayı Fransızca sürdürdü. "Yenilgiyi kabul ediyorum. Doğramacı karıncalarca alt edildim!"

"A-a-aah." Noëlle acıdığını gösteren bir inilti çıkardı, ardından kıkır kıkır gülmeye koyuldu.

Hiç kuşkusuz kafasında başka bir şey vardı, Heloise'la konuşmasına dönmek için can atıyordu. Tom, eylül sonlarında ya da ekim başında bir gemi gezisi serüveni tasarladıklarını biliyordu, Antarktika belki, Tom'un da gelmesini istiyorlardı. Noëlle'in kocası kesin bir dille reddetmişti bile: iş nedenleri.

"Ben biraz yürüyüşe çıkıyorum. Yarım saate kadar dönerim. Sigara istiyor musunuz?" diye ikisine birden sordu.

“Ah, oui!” dedi Heloise. Bir paket Marlboro demek istiyordu.

Noëlle, “Ben bıraktım,” dedi.

Tom’un anımsadığı kadarıyla üçüncü bırakışydı bu. Başını salladı, ön kapıdan çıktı. Madam Annette bahçenin ön kapılarını henüz kapatmamıştı. Tom dönüşünde kapayacağını düşündü. Sola döndü, Villeperce’in merkezine doğru yürümeye koyuldu. Hava ağustos ortası için serinceydi. Komşularının ön bahçelerinde yığınla gül açmıştı, tel parmaklıkların ardından göze çarpıyorlardı. Yaz saati uygulaması nedeniyle hava olması gerektiğinden aydınlıktı, yine de ansızın Tom eve dönüş yolu için bir fener almış olmayı istedi. Bu yolun doğru dürüst kaldırımını yoktu. Derin bir soluk aldı. “Doğramacı karıncalar yerine yarın klavsenle dinleyeceğin Scarlatti’yi düşün.” Heloise’ı ekim sonunda belki Amerika’ya götüreceğini düşün. Bu karısının ikinci gezisi olacaktı. New York’a bayılmış, San Francisco’yu güzel bulmuştu. Bir de mavi Pasifik’i.

Köyün küçük evlerinin bazılarında sarımsı ışıklar yanmıştı. Kapının üstünde Georges’un eğik kırmızı harflerle *Tabac* yazan ve alttan aydınlatılan tabelası göze çarpıyordu.

Barın sahibesi tam bira bardağını tezgâha gürültüyle koyarken Tom da içeri giriyordu, başıyla kadını selamlayarak, “Marie,” dedi. Burası işçi sınıfının bariydi, Tom’un evine köydeki öbür bardan daha yakın, çoğu zaman da daha eğlenceliydi.

“Mösyö Tome, Nasılsınız?” Marie kıvrık siyah saçlarını koketçe bir hareketle arkaya attı, kıpkırmızı rujlu büyük ağzı kayıtsızca Tom’a gülümsedi. Elli beşindeydi ama hiç göstermiyordu. “*Dis-donc!*” diye bağırarak tezgâhta pastislerinin başına tünemiş iki erkek müşteriyle yarım kalan konuşmasına paldır küldür daldı. “O pislik var ya o *pislik!*” Gün boyu pek çok kez atışmalarda geçen bu söz-

ckile başkalarına söz geçirmek istiyordu. Konuşmayı biri bırakıp biri alan gürültücü adamlar hiç oralı olmayınca devam etti. “O rezil çok iş yapmış orospular gibi gerilmış yatıyor! Başına geleni de hak ediyor!”

Tom, Giscard’dan mı söz ediyor diye merak etti, yoksa adam yöredeki bir taş işçisi miydi? Marie’nin yarım saniye dikkatini çekmeyi başarır başarmaz da, “Kahve,” dedi, “bir paket de Marlboro!” Georges’la Marie’nin, adı “faşist”e çıkmış Chirac taraftarı olduklarını biliyordu.

Georges, karısını susturmak için Tom’un solundan gürledi. “Eh, Marie!” Georges tumbul elli, fıçı gibi bir adamdı, kadehleri parlatıyor, kasanın sağındaki rafa özenle diziyordu. Tom’un arkasında gürültülü bir langırt oynanmaktaydı. Dört yeniyetme delikanlı çubukları döndürüyor, kurşun şortlu küçük kurşun adamlar da öne arkaya dönerken bilye byklğnde bir topa vuruyorlardı. Ansızın Tom, iyice solunda, barın dönemeç yapan ucunda, evinin yakınındaki yolda birkaç gün önce de gözüne çarpan o çok geçen delikanlıyı gördü. ocuk kahverengi saçlıydı, Tom’un anımsadığı kadarıyla işçilerin giydiği türden Fransız mavisini bir ceket, bir de kot pantolon giymişti. Onu ilk grdğinde, beklediği konuk için öğleden sonra bahçe kapılarını açarken, ocuk yolun tam karşısında, altında kımıldamadan durduğu büyük kestane ağacından o yana doğru yürümeye başlayarak yolu geçmiş, Villeperce’ten uzaklaşmıştı. Belle Ombre’u dikizleyip ailenin alışkanlıklarını gözlüyor olabilir miydi? “Doğramacı karıncalar gibi keyfe keder bir kaygı daha,” diye aklından geçirdi Tom. “Başka bir şey düşün.” Kahvesini karıştırdı, bir yudum aldı, çocuğa bir daha göz attı, o da Tom’a bakıyordu. ocuk hemen gözlerini indirdi, bira bardağını kaldırdı.

“Biliyor musunuz Mösyö Tome!” Marie tezghın üstünden ona doğru eğilirken bir yandan da parmağıyla

çocuğu gösteriyordu. Parayla müzik çalan makinenin o arada başlayan felaket şamatasını bastırmak için yüksek tonda fısıldayarak, “Amerikalı,” dedi. “Bu yaz burada çalışacağını söylüyor. Ha-ha-haah!” Bir Amerikalı için çalışmak son derece gülünç bir şeymiş gibi ya da belki ortadaki işsizliğe bakılırsa yapacak iş kalmadığına inandığından, genizden gelen boğuk bir sesle güldü.

“Onunla tanışmak ister misin?”

“Mersi, hayır. Nerede çalışıyor?”

Marie omuzlarını silkti ve bir bira çağrısına yöneldi. Bira musluğunu açarken başka bir müşteriye de, “Eh, *onu* nereye sokacağını biliyorsundur!” diye neşeyle bağırdı.

Tom’un aklı Heloise’la olası Amerika turundaydı. Bu kez New England’a gitmeleri gerekiyordu. Boston. Oradaki balık pazarına, Independence Hall’a, Milk Sokağı’na ve Bread Sokağı’na. Pek doğru dürüst çıkaramayacağını düşünsede Tom’un doğduğu yerdı. Eski günlerde kerhen çek olarak 11.79 dolarlık armağanlar veren Dottie Teyze, öldüğünde, Tom’un yeğleyeceği havasız küçük evi yerine 10.000 dolar bırakmıştı ona. Yine de Heloise’a büyüdüğü evi dışından da olsa gösterebilirdi. Dottie Teyze’nin çocukları olmadığına göre evin kız kardeşinin çocuklarına kaldığını tahmin ediyordu Tom. Tezgâhın üstüne kahve ve sigara için yedi frank bıraktı, mavi ceketli çocuğa bir göz attığında onun da parasını ödediğini gördü. Tom sigarasını söndürdü, ortaya yüksek sesle, “İyi geceler!” dedi ve çıktı.

Hava kararmıştı. Tom sokak lambasının pek de parlak sayılmayacak ışığı altında anacaddede karşıya geçti, evinin birkaç yüz metre ileride olduğu daha karanlıkça bir sokağa girdi. Tom’un sokağı dümdüz, çift yönlü, taş döşeli bir yoldu; sokağı iyi biliyordu, yine de farlarıyla yolun solunu görebilmesine olanak veren bir arabanın yaklaşması onu rahatlattı. Araba geçer geçmez arkasında hızlı, yumuşak adımlar duyunca döndü.

Patricia Highsmith'in bütün dünyada okur kitleleri kadar sinemaseverler tarafından da tanınan ve beğenilen ünlü "Ripley" dizisi ilk defa bütün romanlarıyla Türkçede. 1955'te *Yetenekli Bay Ripley*'yle başlayan serüven, *Ripley Yeraltında* (1970), *Ripley'nin Oyunu* (1974), *Ripley ve Peşindeki Çocuk* (1980) ve *Ripley Su Altında*'yla (1991) devam etmişti.

Ripley ve Peşindeki Çocuk'ta zengin bir Amerikalı ailenin oğluyla tanışıyoruz. Yakın tarihte babası malikânelelerinin önündeki kayalıklardan aşağıya düşüp ölmüş olan bir çocukla. On altı yaşındaki bu çocuk, Amerika'dan kaçıp Paris'e geliyor ve yolu Tom Ripley'yle kesişiyor.

Ripley bu romanda alışmadığımız kadar şefkatli, baba-can biri olarak çıkıyor karşımıza. Yine de Paris'ten Berlin Duvarı'na, Hamburg'a, oradan da Amerika'ya kadar uzanan yol haritasında aşına olduğumuz gözüpekliği ve zekâsıyla heyecanlı bir serüvene hayat veriyor.

